

Bioøkonomi gir nye muligheter lokalt

- Bortfall av nasjonal industri skaper kreativitet. I framtiden blir suksesshistoriene skapt av lokale høykompetente nettverk som tenker grønt og som greier å utnytte lokale ressurser, sier Olav A. Veum.

Tekst og foto: Åsmund Lang

Den velkjente styrelederen i Norges Skogeierforbund har for anledningen ikledd seg rollen som daglig leder for Silva Consult, et konsultentselskap han selv startet i 2014 i hjembygda Fyresdal.

Sammen med et knippe andre ukuelige optimister, blant annet fra AT Skog og Faun Naturforvaltning, er fyresdølene i ferd med å sette denne lille kommunen på kartet som et regionalt og nasjonalt kompetansesenter i bioøkonomi.

VI MØTER DE LOKALE BIOØKONOMI-ENTUSIASTENE i Fyresdal Næringshage. Ideen om å bygge en egen næringshage nettopp i Fyresdal kom da Faun Naturforvaltning etablerte seg i den gamle bussgarasjen i sentrum av Fyresdal. De innså raskt at den gamle garasjen ikke var optimal, og fikk ideen om å bygge et stort og flott kontorbygg og samtidig etablere en næringshage der ulike bedrifter kunne finne et fellesskap.

- Grunnfilosofien var at bedrifter og fagfolk med ulik kompetanse kan utveksle erfaring og ideer som gjør at det kommer opp nye ideer til vekst og næringsutvikling, som ingen av dem i utgangspunktet ville kommet på av seg selv, forteller Veum.

Derfor gikk Faun Naturforvaltning, Fyresdal Kommune, Telemark Lys og Fyresdal Skogeierlag sammen om å danne et eiendomsselskap og å bygge et signalbygg med kontorplass til 40 leietakere. I dette bygget etablerte de samtidig

Fyresdal Næringsshage har hatt suksess med å samle ulike bedrifter og folk med ulik kompetanse til et kreativt fellesskap. Vi ser bak f.v.: Simon Thorsdal, Olav A. Veum og Tor Gunnar Austjord. Foran f.v. sitter: Birgith Reinskås Lunden, Kristin Vedum, Liv Nærum og Eirik Aas Levang.

selskapet Fyresdal Næringshage AS og alle de tre bedriften tok selv plass i lokalene.

– Mange sindige fyresdøler mente nok at dette var gal-skap og at vi aldri ville lykkes med et så stort prosjekt, forteller Tor Gunnar Austjord. Han er daglig leder i Faun Naturforvaltning, og styreleder i Fyresdal Næringshage.

- DA BYGGETRINN 1 STO FERDIG for to år siden, var bygget allerede nesten fylt opp. Nå er vi i gang med byggetrinn 2, der det kommer ytterligere 40 kontorplasser. Mange av disse er også allerede tinget bort, forteller han fornøyd. Når den nye østfløyen kommer på plass, vil næringsshagen huse rundt 100 arbeidsplasser og 15 virksomheter. Det betyr mye i en kommune med vel 1300 innbyggere, mener Austjord.

I den nye østfløyen flytter blant annet Fyresdal kommune, NAV-kontoret og det lokale kirkekontoret inn.

– Da får vi en fin miks av private næringsaktører og offentlige institusjoner i lokalene. Håper er at det skal gi oss et ytterligere løft både i kompetanse og ideutvikling, slår Austjord optimistisk fast.

Han får full støtte blant annet fra Simon Thorsdal, som er økonomisjef i AT Skog og styreleder i Faun Naturforvaltning.

– Vi i AT Skog har etablert et avdelingskontor med tre fast ansatte her i Fyresdal. Det gjør vi ikke for å drive veldedighet eller distriktspolitikk, men fordi vi ser at det er strategisk riktig og økonomisk lønnsomt å være en del av en slik næringsklynge, forteller han.

– Gjennom vårt eierskap og samarbeid med Faun Naturforvaltning kan AT Skog tilby våre medlemmer kompetanse på både skogbruk og utmarksforvaltning, uten å måtte besitte all kompetansen selv. Vi ser dessuten at et sterkt fagmiljø rundt utmarksforvaltning og bioøkonomi her i Fyresdal også bidrar til å styrke AT Skog sin kjernedrift, forklarer han.

THORSDAL TROR FLERE KOMMUNER og fylker vil bli inspirert av Fyresdal og etablere småskala, grønne næringsparker rundt om i bygder og småbyer.

– Vi ser allerede en knoppskyting andre steder i Telemark som jeg er overbevist om er et resultat av suksessen vi har hatt her i Fyresdal. I framtiden vil miljøkravene gjøre at transport blir stadig dyrere. Da vil flere fokusere på å utnytte lokale ressurser til å skape kortreiste produkter solgt i et lokalt marked. Slik kommer det grønne skiftet til å skape nye arbeidsplasser i bygdene, spår han.

Kristin Vedum, som er seniorrådgiver i Silva Consult og som jobber med å markedsføre Fyresdal Næringshage, støtter Thorsdal i hans analyser. Hun mener de lokale grunderne i Fyresdal har vært tidlig ute med å fange opp et lang-siktig trendsifte, og å utnytte det næringsmessig.

– Vår visjon og ledestjerne er å skape ny bærekraftig sysselsetting. I dette legger vi at vi skal utvikle et fram-tredende kompetansemiljø innen bioøkonomi, for bedre utnyttelse av ressurser, og dermed en mer bærekraftig vekst, forklarer hun.

– Å satse på lokale ressurser og å samle flere ulike kompetansevirksomheter bidrar til vekst og utvikling, som i seg selv har en selvforsterkende effekt, ved at den stadig til-trekker seg nye mennesker som vil være med på den videre utviklingen, understreker hun.

EN KARTLEGGING som har blitt gjort av naturressursene i Telemark, både jord, skog, vann og utmark, viser at det er et stort potensiale for ny grønn vekst i fylket.

Rapporten «Bioressursane i Telemark» viser, for å ta skogdelen som eksempel, at Telemark fylke består av rundt 5.300 kvadratkilometer skog. På det økonomisk drivverdige arealet står det nær 20 millioner kubikk hogstmoden skog, som kan høstes på kort sikt. Årlig avvirkning kan økes fra dagens gjennomsnitt på 617.000 kubikk til 850.000 som et langsiktig bærekraftig nivå.

Tilsvarende finnes det også store muligheter i jord-bruket, i oppdrett av ferskvannsfisk og i bedre utnyttelse av utmarka.

TO INGENIØRSTUDENTER, Liv Nærum og Eirik Aas Levang, har gjennom et engasjement i Fyresdal Nærings-hage fått bruke sommeren til å fordype seg i ulike verdi- ➔

”
Mange sindige
fyresdøler
mente nok at
dette var gal-
skap og at vi
aldri ville lykkes
med et så stort
prosjekt.

Tor Gunnar Austjord

“

Når den nye østfløyen åpnes vil næringsshagen huse rundt 15 virksomheter og 100 arbeidsplasser. Foto: Stine Benedicte Solbakken, AT Skog.

skapingsmuligheter innen skog, vann jord og utmark. De to forteller at det har hatt en veldig interessant og lærerik sommerjobb i Fyresdal.

– Å jobbe her er som å være i et kreativt forum der det stadig kommer opp nye ideer. Jeg er imponert over hvor mye ubenyttede bioressurser som er blitt avdekket i ressurskartleggingen som er utført for Telemark, sier Eirik Aas Levang. Han studerer til sivilingeniør i faget industriell økonomi- og teknologiledelse ved NTNU.

– Eirik og jeg har hatt som en av våre oppgaver å finne ut hvilke verdiskapingsmuligheter som er verdt å satse på praktisk og økonomisk. Resultatene skal presenteres i en egen rapport senere i høst, men vi kan allerede røpe at noen av ideene absolutt har et potensial til å gi ny næringsetablering og nye arbeidsplasser, supplerer Liv Nærum.

Hun har nylig fullført sin bachelor-grad som ingeniør i fornybar energi/energiteknikk ved Universitetet i Agder.

Begge de to studentene sier til Magasinet Skog at de har så gode erfaringer fra Fyresdal at de ikke ville vært fremmede for å flytte hit etter studiene.

– Vi har opplevd næringsshagen som et unikt kompetansenettverk, så dette ville absolutt være et spennende sted å starte yrkeskarrieren, slår de unison fast.

EI SOM FAKTISK HAR BEGYNT I NYE JOBB i Silva Consult og flyttet tilbake til Kviteseid, der hun og mannen har overtatt familiegården, er Birgith Reinskås Lunden. Hun er utdannet landskapsarkitekt fra NMBU og hadde jobbet fem år i Statens Vegvesen i Arendal før hun fikk tilbud om jobb i nabokommunen Fyresdal.

– For meg var det en kjempesjanse å få en slik jobb her. Denne typen arbeidsplasser vokser ikke på trær på landsbygda, og Fyresdal går mot strømmen når de trekker høyt utdannede personer ut fra byen og tilbake til bygda, poengterer hun.

”
Bedrifter og fagfolk med ulik kompetanse kan utveksle erfaring og ideer som gjør at det kommer opp nye ideer til vekst og næringsutvikling.

Olav A. Veum

Som relativt fersk i rollen som skogeier er hun også glad for å ha mye skogkompetanse i nærheten. – Her er det bare å stikke hodet inn på ett av nabokontorene så får jeg alltid kyndige råd om hvordan jeg bør skjøtte skogen min, humrer hun.

– **MANGE SYNES NOK** det er i overkant optimistisk å etablere en næringshage og et kompetansenettverk så langt utenfor de store tettstedene, men i forhold til hva man trenger i hverdagen har vi en sentral plassering, poengterer Olav A. Veum.

– Her i Fyresdal er det god tilgang på barnehage, skole, bank og offentlige servicekontor. Dessuten har vi en fantastisk natur godt tilrettelagt for både trening og rekreasjon, og vi har helt andre boligpriser enn i de store byene. I dag bidrar også digitaliseringen til at fysisk kommunikasjon ikke er så viktig som før. Faktisk er Fyresdal den kommunen i Telemark med størst befolkningstilvekst i øyeblikket. Det tar vi i Fyresdal Næringshage litt av æren for, sier han stolt. **S**

Fakta: Fyresdal Næringshage

Fyresdal Næringshage huser i dag kontorer for både AT Skog, Faun Naturforvaltning og Silva Consult, tre næringsvirksomheter med høy kompetanse på skog og bioøkonomi.

I tillegg har flere andre bedrifter etablert seg i næringsshagen og bidratt til å skape et allsidig kompetansenettverk i Fyresdal. Når østfløyen i bygget står ferdig i oktober 2016, vil bygget huse rundt 100 arbeidsplasser, med både private og offentlige virksomheter, hvor de ansatte kan dra nytte av hverandre både faglig og sosialt.

En undersøkelse av ressursgrunnlaget i Telemark, rapporten «Bioressurser i Telemark», viser at det er store uutnyttede ressurser både innenfor skog, jord, vann og utmark. Å ta disse i bruk kan bidra til økt bærekraftig næringsaktivitet og lokale arbeidsplasser i både Fyresdal og Telemark forøvrig.

Høsten 2016 legger Fyresdal Næringshage fram rapporten «Telemark mot bioøkonomien», som vil konkretiserer en strategi for hvordan det biologiske potensialet i fylket kan utnyttes i større grad. De to innleide studentene som har hatt sommerjobb i Fyresdal, har blant annet jobbet med denne rapporten.